

PÁZMÁNY PÉTER KATOLIKUS EGYETEM

IRODALOMTUDOMÁNYI DOKTORI ISKOLA

KÉPZÉSI TERV

Budapest, 2026

Elfogadta az Egyetemi Doktori és Habilitációs Tanács
a 23/2026 (III. 17.) sz. határozatával.

TARTALOMJEGYZÉK

Bevezetés	3
Az Irodalomtudományi Doktori Iskola kredittáblázata	4
Az Irodalomtudományi Doktori Iskola képzési terve	4
Az Irodalomtudományi Doktori Iskola részletes képzési terve	7

Bevezetés

A PPKE Irodalomtudományi Doktori Iskolájának jogelőd intézményében, a Nyelv- és Irodalomtudományi Doktori Iskolában az akkreditációt követően 2003-ban indult meg a képzés. Ennek a doktori iskolának a 2008. évi, a felsőbb rendeletek következtében szükségszerű szétválását követően 2008-ban a Nyelvtudományi Doktori Iskola akkreditációt kapott, az Irodalomtudományi Doktori Iskola számára pedig 2009 évtől új képzési tervet dolgoztunk ki. Ez a struktúra nem műhelyekre tagolódik, hanem két programra, melyeket a témameghirdetések koherenciája tart fenn: a *Textológia és régi irodalom*, valamint a *Modern irodalomtudomány* programra, ahol az előbbi a régi irodalmak filológiai, textológiai, irodalom- és művelődéstörténeti kutatására nyújt lehetőséget, míg az utóbbi a modern filológiai, irodalomtörténeti és -elméleti kutatásokat fogja össze. A Doktori Iskola e struktúra szerint folytatta működését 2024-ig, amikor *Angol Irodalomtudomány* programmal egészült ki.

A PPKE Irodalomtudományi Doktori Iskolájában az abszolutórium megszerzéséhez szükséges 240 kreditet *három modulban* szerezhetik meg a hallgatók. A tanegységek valamennyi modulban 5 vagy 10 kredit értékűek. A kötelező tárgyakból megszerezhető kreditek értéke összesen **130 kredit**, a kötelezően választható tanegységekből elérhető kredit összesen **110 kredit**, a szabadon választható tárgyakból megszerezhető kredit összesen **10 kredit**. Tanegységlistánk új és végleges formáját a DI törzstagjainak és oktatóinak kutatási területei szerint alakítottuk ki.

A tantárgyi struktúra kialakításában törekedtünk arra, hogy mindenben megfeleljünk a doktori iskola minőségbiztosítási tervében lefektetett minőségbiztosítási céloknak, mind a megfogalmazott célok, mind pedig a gyakorlati megvalósíthatóság szempontjából.

Az Irodalomtudományi Doktori Iskola kredittáblázata

	Tanulmányi modul	Kutatási modul	Oktatási modul	Összesen
Kötelező	80	50	-	130 kredit
Kötelezően választható	30	70-80	-	100-110 kredit
Szabadon választható	-	-	0-10	0-10 kredit
Összesen megszerezhető kreditek száma	110	120-130	0-10	240 kredit

Az Irodalomtudományi Doktori Iskola képzési terve

1. Tanulmányi modul: 110 kredit megszerzése kötelező

A/ Kötelező tanegységek: 80 kredit megszerzése kötelező (minden tanegység heti óraszám: 2)

Tanegység	Ajánlott félév								Beszámolás	Kredit
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.		
Az irodalom- és kultúratudomány elméletei I-II.	x	x							koll.	2x5
Filológia és textológia I-II.	x	x							koll.	2x5
A szöveginterpretáció problémái I-II.	x	x							gyj.	2x5
Disszertációs témakonzultáció I-VIII.	x	x	x	x	x	x	x	x	gyj.	8x5
Doktori műhelymunka I-II.			x	x	x	x			gyj.	2x5

B/ Választható tanegységek: 30 kredit megszerzése kötelező (minden tanegység heti óraszám: 2)

Tanegység	Ajánlott félév				Beszámolás	Kredit
	1.	2.	3.	4.		
Textológia, forráskutatás, szövegkiadás I-II.			x	x	gyj.	2x5
Régi irodalmak története I-II.			x	x	koll.	2x5
Művelődéstörténet és könyvtörténet			x	x	koll.	5
Modern irodalmak története I-II.			x	x	koll.	2x5
A szöveginterpretáció problémái III-IV.			x	x	gyj.	2x5
Az irodalom elméletei I-II.			x	x	koll.	2x5
Poétika (történet és elmélet)			x	x	koll.	5
Retorika (történet és elmélet)			x	x	koll.	5
Esztétikatörténet			x	x	koll.	5

Doktori műhelymunka III-IV.			x	x	gyj.	2x5
Időszakos szabadon választható tantárgy I.			x	x	koll.	5
Időszakos szabadon választható tantárgy II.			x	x	koll.	5

2. Kutatási modul: minimum 120, maximum 130 kredit megszerzése kötelező

A/ Kötelező tanegységek: 50 kredit megszerzése kötelező (minden tanegység heti óraszám: 2)

Tanegység	Ajánlott félév				Beszámolás	Kredit
	5.	6.	7.	8.		
Tanulmányírás (publikáció) magyar vagy idegen nyelven I-II.	x	x			gyj.	2x10
Recenzió magyar vagy idegen nyelven I-II.	x	x			gyj.	2x5
Konferencia-előadás magyar vagy idegen nyelven I-II.	x	x			gyj.	2x5
Disszertáció fejezetének nyilvános vitára bocsátása	x	x			fejezetvédés, gyj.	10

B/ Választható tanegységek: minimum 70 (amennyiben a hallgató 0-10 kreditig oktatási tevékenységet végez), **maximum 80 kredit** (minden tanegység heti óraszám: 2)

Tanegység	Ajánlott félév				Beszámolás	Kredit
	5.	6.	7.	8.		
Tanulmányírás (publikáció) magyar vagy idegen nyelven III-V.	x	x	x	x	gyj.	3x10
Recenzió magyar vagy idegen nyelven III-IV.	x	x	x	x	gyj.	2x5
Konferencia-előadás magyar vagy idegen nyelven III-IV.	x	x	x	x	gyj.	2x5
Részvétel tudományos konferencia szervezésében I-II.	x	x	x	x	gyj.	2x5
Külföldi kutatómunka (beszámolási kötelezettséggel) *	x	x	x	x	gyj.	10
Kutatócsoport munkájában való részvétel	x	x	x	x	gyj.	10
Szerkesztés, bibliográfiakészítés	x	x	x	x	gyj.	10
Szakfordítás I-II.	x	x	x	x	gyj.	2x5
Tansegédlet készítése	x	x	x	x	gyj.	5

Javasolt mobilitási ablak: 5-7. szemeszter

3. Oktatási modul: minimum 0, maximum 10 kredit megszerzésére van lehetőség

Kötelező tanegység nincsen.

Választható tanegységek: minimum 0, maximum 10 kredit

Tanegység	Ajánlott félév				Beszámolás	Kredit
	5.	6.	7.	8.		

Szeminárium tartása a disszertáció tágabb témaköréből I-II.	x	x	x	x	gyj.	2x5
Oktatásszervező tevékenység	x	x	x	x	gyj.	5

Az Irodalomtudományi Doktori Iskola részletes képzési terve

1. Tanulmányi modul

Az itt megszerezhető kreditek száma 110.

A/ Kötelező tanegységek

A Tanulmányi modul 110 kreditjéből **80 kreditet** a Doktori Iskola által előírt **kötelező tanegységek** elvégzésével érik el a hallgatók, mely tanegységek a következők:

Az irodalom- és kultúratudomány elméletei I-II.

Általánosan kötelező előadás, amely a doktori iskola hallgatóit fontos alapismeretekhez juttatja az irodalomtudomány önmeghatározásának teóriáit, tárgyát és módszereit illetően. Problematizálja az irodalomtudomány viszonyát más tudományágakhoz (szellem- és természettudományok elkülönülése, az interdiszciplinaritás kérdése); tárgyalja az irodalomtudomány ágazati diszciplínáit az irodalomtörténettől a filológiáig; sorra veszi a paradigmaváltásokat az irodalomtudományban a premodernről a modernség kérdésköréin át a posztmodernig, valamint a kultúratudományos fordulat okait és jelentőségét. Foglalkozik a kultúra fogalmával, a kurrens kultúra-értelmezésekkel és bevezeti a legfőbb kultúratudományos témaköröket. A két féléves tanegység elvégzése az 1. és a 2. szemeszterben ajánlott, értéke 5-5 kredit.

A szöveginterpretáció problémái I-II.

A tantárgy célja az interpretáció kulturális paradigmáinként feltételezett elméleteinek és értelmező módszereinek megismertetése a modern irodalomelméleti iskolák alapszövegeinek megtárgyalásán keresztül, illetve a különböző irányzatok szövegértelmezési gyakorlatának elsajátítása, alkalmazása és kritikája.

Filológia és textológia I-II.

Általánosan kötelező előadás, amely a textológia számos területén (forráskutatás és -feltárás, a szöveggondozás és -kiadás, a digitalizáció és az elektronikus szövegbázisok kezelése stb. terén) megismerteti a hallgatókkal a mai filológus számára szükséges alapismereteket és alkalmazási technikákat, másfelől pedig áttekinti a filológia fogalmának történeti és jelenkori értelmezéseit, beleértve annak a szöveghermeneutikával és az irodalmi (poétikai és retorikai) interpretációval

való kapcsolatát. A két félévet felölelő tanegység elvégzése az 1. és a 2. félévben ajánlott, értéke 5-5 kredit.

Disszertációs témakonzultáció I-VIII.

Rendkívül fontos, hogy a felvett doktorjelölt a kezdetektől foglalkozzék választott és a felvételi vizsgán elfogadott disszertációs témájával. Ezért minden doktorandusznak az első félévtől kezdve minden szemeszterben kötelező a fent nevezett tanegység, amelynek keretében témavezetőjének számol be a disszertáció elkészítésében tett előrelépéseiről, akkor is, ha magának a disszertációnak az írásához csak a későbbi félévekben kezd hozzá. A tanegység kreditértéke minden szemeszterben 5 kredit.

Doktori műhelymunka I-II.

E tanegység keretében a doktori iskola hallgatói és oktatói hazai és külföldi egyetemi oktatók és kutatók előadásain vesznek részt és tesznek föl kérdéseket, illetve a doktoranduszok által írt dolgozatokat, recenziókat és tanulmányokat, ezekhez írásbeli vagy szóbeli koreferátumokat és hozzászólásokat készítve. Tapasztalataink szerint az ilyen aktív csoportos munka mind a szakmai-gyakorlati alapozás, mind a hallgatók motiválásának tekintetében igen produktív előkészítése lehet a későbbi önálló kutatói és publikációs tevékenységnek. A műhelymunkában való részvétel két szemeszterben kötelező, további kettőben választható. Egy félévben 5 kreditet ér.

B/ Választható tanegységek

A Tanulmányi modul **választható tanegységeinek** teljesítésével a hallgatóknak **30 kredit** szükséges szerezniük. E tanegységeket a Doktori Iskola tanárai szemeszterenként hirdetik meg, részint általános, átfogó, részint aktuális tematikával. A választható tanegységek – **kreditértékük** kivétel nélkül **5 kredit** – a következők:

Textológia, forráskutatás, szövegkiadás I-II.

A tanegység keretében a doktoranduszok a szövegrekonstrukció lehetőségeivel, elméletével és gyakorlatával foglalkoznak; vizsgálják a szöveg temporális meghatározhatóságának kérdéseit; tanulmányozzák a teleologikus és genetikus szövegkiadás lehetőségeit, feltételeit és eljárásait, s elsajátítják a kritikai szövegkiadáshoz nélkülözhetetlen szaktudományos ismereteket.

Régi irodalmak története I-II.

A tanegység különböző nyelvek régebbi irodalmának elmélyült tanulmányozására, azon belül egyes korszakok, szerzők, művek, paradigmák vizsgálatára nyújt lehetőséget.

Művelődéstörténet és könyvtörténet

A kurzus az egyes művelődéstörténeti korszakok általános jellemzőit és nemzeti sajátosságait az írásbeliség (kódexirodalom, prédikációgyűjtemények, nyomtatványok stb.) produktumai és formái felől tanulmányozza.

Modern irodalmak története I-II.

A modern nyelvek irodalmi, azok egyes paradigmái, szerzői és művei képezik a kurzus tárgyát.

A szöveginterpretáció problémái III-IV.

A tantárgy *A szöveginterpretáció problémái I-II.* kötelező kurzus folytatása, keretében a doktorandusz elmélyedhet a saját kutatási témáját leginkább segítő, nemcsak magyar, hanem idegen nyelvű elméleti és interpretációs szövegek tanulmányozásában.

Az irodalom elméletei I-II.

A kurzus keretében az elméleti kutatás olyan részterületeinek tanulmányozására kerül sor, mint az elbeszélés- és líraelmélet; szöveg-, diskurzus- és műfajelmélet; irodalomtörténet és –elmélet paradigmánként változó viszonya; az irodalom médiumai és határterületei stb.

Poétika (történet és elmélet)

Témakörei: poétikai alapfogalmak; klasszikus költészettanok; deskriptív és történeti poétikák; írói poétikák és a poétika mint diszciplína; a poétika fogalmának modern és posztmodern értelmezései; poétika és retorika, poétika és esztétika viszonya.

Retorika (történet és elmélet)

Mind a filológiai, illetve irodalomtörténeti elkötelezettségű, mind az irodalomelmélet iránt érdeklődő doktorandusz számára alapvető ismereteket és alkalmazási stratégiákat nyújtó tantárgy és diszciplína.

Esztétikatörténet

Az irodalom mint művészeti ág ágazati esztétikai kérdései, az írott mű esztétikai hatásmechanizmusa, irodalomesztétikai iskolák és módszerek, az irodalomesztétika átalakulása a filozófiai és kulturális premisszák változásai tükrében.

Doktori műhelymunka III-IV.

E csoportmunka keretében a hallgató választhatóan vehet részt meghívott hazai és külföldi tanárok és kutatók előadásain, más doktoranduszok írásbeli munkáinak megbeszélésén, közös szakszöveg-feldolgozáson, s ezekkel kapcsolatban írásos koreferátumot vagy hozzászólást készíthet.

Időszakos szabadon választható tantárgy I. II.

A hallgatók kutatási igényéhez igazodva magyar vagy nemzetközi oktatók időszakos szemináriumot hirdetnek meg.

2. Kutatási modul

A Kutatási modul keretében a kötelező tanegységekből megszerzendő kreditek száma összesen **50 kredit**, a választható tanegységekből megszerzendő kreditek száma: **minimum 70, maximum 80 kredit**. Az itt megszerezhető krediteket elsődlegesen a témavezető írja jóvá.

A/ Kötelező tanegységek

Tanulmányírás (publikáció) magyar vagy idegen nyelven I-II.

Elvárható, hogy a hároméves képzés során a doktorandusz legalább két tanulmányt készítsen disszertációs témájából. Folyóirat vagy más lektorált szakmai kiadvány által publikációra elfogadott írásmű számolható el, az értékelés a témavezető hatáskörébe tartozik. Kreditértéke: 10 kredit.

Recenzió magyar vagy idegen nyelven I-II.

A képzés első két éve során minden hallgatónak legalább két recenziót (szépirodalmi vagy szakszöveg ismertetését és értékelését) kell készítenie és lehetőség szerint szakfolyóiratban megjelentetnie. Publikációra elfogadott írásmű számolható el, az értékelés a témavezető hatáskörébe tartozik. Kreditértéke: 5 kredit.

Konferencia-előadás magyar vagy idegen nyelven I-II.

A hallgatóknak a képzés során legalább két alkalommal előadással kell részt venniük valamely hazai vagy külföldi konferencián. Tekintve a kifejezetten doktoranduszok számára megrendezett konferenciák gyakoriságát, ez nem minősíthető túlzott elvárásnak. Kreditértéke: 5 kredit.

Disszertáció fejezetének nyilvános vitára bocsátása

Segíteni kívánjuk doktoranduszainkat abban, hogy disszertációjuk megírását már a hároméves doktori képzés időszakában kezdjék meg. Ebben erőteljes ösztönzést adhat a jelen tanegység, mely a képzés hat szemesztere során egy tetszőleges alkalommal kötelezővé teszi minden hallgató számára a dolgozat egy, tetszőleges terjedelmű és témájú fejezetének nyilvános vitára bocsátását. A doktorandusz a fejezet „megvédéséért” 10 kreditet kaphat.

B/ Választható tanegységek

A Kutatási modul további, **minimum 70, maximum 80 kredit** értékben választható tanegységei:

Tanulmányírás (publikáció) magyar vagy idegen nyelven III-V.

Célunk, hogy doktoranduszainkat önállóan publikáló tudósokká neveljük, ezért a kötelezőn kívül további három tanulmány megírását, illetve publikációját 10-10 kredittel értékeljük. Az ellenőrzés és értékelés a témavezető feladata.

Recenzió magyar vagy idegen nyelven III-IV.

A kötelezőn felül további két recenzió elszámolására nyílik lehetőség, 5-5 kredit értékben.

Konferencia-előadás magyar vagy idegen nyelven III-IV.

A kötelezőn felül további két konferencia-előadás elszámolására nyílik lehetőség, 5-5 kredit értékben.

Részvétel tudományos konferencia szervezésében I-II.

Rendkívül fontos, hogy a doktoranduszok a tudományszervezésben is részt vegyenek és e téren is tapasztalatokra, illetve szakmai kapcsolatokra tegyenek szert. Ezért a tudományos szimpóziumok megszervezésében való aktív részvételüket két alkalommal, 5-5 kredit értékben számolhatják el.

Külföldi kutatómunka (beszámolási kötelezettséggel)

Amennyiben a doktorandusznak lehetősége van valamennyi időt külföldön társintézményben vagy nemzetközi kutatóhelyen tölteni, ott végzett tudományos munkájáért írásbeli beszámoló benyújtása után 10 kreditet kaphat.

Kutatócsoport munkájában való részvétel

Iskolánk nagyra értékeli a különböző csoportos kutatási projektekből (legyenek azok pályázattal támogatottak vagy önálló kezdeményezések) való aktív kutatói részvételt. A doktorandusz ilyen munkáját a részletes és dokumentált írásos beszámoló után a témavezető írhatja jóvá 10 kredittel.

Szerkesztés, bibliográfiakészítés

A tudományos alkotó szerkesztői munka és a bibliográfia-készítés jelentős és a hazai tudós társadalom számára igen produktív tevékenységnek minősül, amelyet a doktorandusz témavezetője vagy más tanára értékelhet 10 kredit értékben.

Szakfordítás

A szakmai fordítói munkát a hallgató témavezetője vagy más tanára értékelheti két alkalommal, egyenként 5 kredit értékben.

Tansegédlet készítése

Az egyetemi oktatói munkában feltétlenül szükséges tansegédlet készítéséért 5 kreditet kaphat a doktorandusz.

3. Oktatási modul

Az Oktatási modulban **nincs kötelező tanegység**. A hallgató **a minimum 0, maximum 10 kreditet** az alábbi **szabadon választható tanegységekből** szerezheti meg:

Szeminárium tartása a disszertáció tágabb témaköréből I-II.

Irodalomtörténeti vagy -elméleti szeminárium tartása graduális hallgatók számára a tapasztalatok szerint rendkívüli módon elmélyíti a doktoranduszok ismereteit, s készülő disszertációjuk bizonyos kontrolljára, reflektálására nyújt lehetőséget. A szabadon választott órátartást a témavezető két alkalommal 5 kredit értékben díjazhatja.

Oktatásszervező tevékenység

A doktorandusz a graduális képzésben nyújtott segítségével, konferenciaszervezésben való részvételéért a tanár javaslatára egy alkalommal 5 kreditet kaphat.

PPKE Irodalomtudományi Doktori Iskola tárgyak/témakörök a komplex vizsga¹ első részéhez

Az irodalom- és kultúratudomány elméletei

A szöveginterpretáció problémái

Filológia és textológia

Textológia, forráskutatás, szövegkiadás

Régi irodalmak története

Művelődéstörténet és könyvtörténet

Modern irodalmak története

Az irodalom elméletei

Poétika (történet és elmélet)

Retorika (történet és elmélet)

Esztétikatörténet

Szakfordítás

¹ [...]A komplex vizsga elméleti részében a vizsgázó legalább két tárgyból/témakörből tesz vizsgát, a tárgyak/témakörök listáját a doktori iskola képzési terve tartalmazza. Az elméleti vizsgának lehet írásbeli része is. [...] (Részlet „A komplex vizsga általános elvei és szabályai” című dokumentumból - Az Országos Doktori Tanács 2016. február 12-i ülésén elfogadott, a 2016. április 15-i ülésén módosított szövege).

Képzési terv
1. melléklet

Tanulási célok

A tantárgyleírásokhoz kapcsolódó kompetenciamátrixok alapján, az IDI magyar nyelvű programja az MKKR 8. szintjéhez tartozó szintleíró jellemzők közül az alábbi kompetenciákat fejleszti:

TUDÁS: a képzés elvégzésével az IDI doktorandusza

Rendelkezik az irodalom- és kultúratudomány tárgykörének, általános és specifikus jellemzőinek, legfontosabb irányainak és pontosan kidolgozott határainak, megállapodott és vitatott összefüggéseinek kutatási szintű ismeretével.
Alkotó módon megérti az irodalomtudomány összefüggéseit, elméleteit és az ezeket felépítő fogalmi rendszereket, terminológiát.
Rendelkezik az irodalomtudomány önálló kutatásához szükséges kutatás-módszertani ismeretekkel.

KÉPESSÉGEK: a képzés elvégzésével az IDI doktorandusza

Képes az irodalmi szövegek alkotó szellemű elemzésére, átfogó irodalomtörténeti és a szakterületére jellemző összefüggések összefoglaló, új szemléletű megfogalmazására és az ezeknek megfelelő értékelő és kritikai tevékenységre.
Képes alkalmazni, illetve továbbfejleszteni tudja az irodalomtudomány sajátos ismeretszerzési és probléma-megoldási módszereit.
Képes az elvi kérdések újszerű, eddig ismeretlen gyakorlati vonatkozásainak önálló, eredeti kidolgozására.
Képes új kutatási tervezetek készítésére, megvalósítására, az irodalomtudomány területén kutatás végzésére, új interpretációs eljárások, és megközelítések kialakítására.
Képes előre nem látható szakmai problémák azonosítására, és az azok megoldásához szükséges kutatási szintű részletes elvi és gyakorlati háttér feltárására.
Képes az irodalomtudomány szempontjából lényeges környezeti összefüggések feltárására, a személyes és közösségi lét szempontjából releváns, átfogó összefüggések felépítésére és közvetítésére.

ATTITÚDÖK: a képzés elvégzésével az IDI doktorandusza

Képviseli és saját témájához kapcsolódva továbbfejleszti azokat a kapcsolatokat, amelyek az irodalomtudomány sajátosságából következően járulnak hozzá az emberi önteremtés folyamatához.
Rendelkezik olyan érdeklődéssel és tanulási képességgel, mely lehetővé teszi az irodalom- és kultúratudomány területén a jelen pillanatban még átláthatatlan, előjelezhetetlen kutatási problémák azonosítását és megoldását.
Jellemző kutatói viszonyulása a szilárd szakmai elköteleződés, az új utak keresésére való elhivatottság, s a kitartó munkavégzés szükségességének elfogadása.

AUTONÓMIA ÉS FELELŐSSÉGE: a képzés elvégzésével az IDI doktorandusza

Alkotó szellemű önállósággal épít ki és kezdeményez új tudásterületeket, és gyakorlati megoldásokat.
Vezető szerepet betöltve, magas szintű együttműködési készséggel képes részt venni az elméleti és gyakorlati kérdések megfogalmazásában.
Képes egyenrangú, vitapartnerként eszmét cserélni az irodalomtudomány szakembereivel.
Felelősséggel vállalja szakmája elméleti és gyakorlati kérdései kapcsán új etikai kérdések felvetését és megválaszolását.